



ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: **B. G.**
ev. č. X
st. přísl. X
v ČR pobytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 26. 1. 2020, č. j. OAM-854/ZA-ZA11-HA08-2020

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí ze dne 26. 1. 2021, č. j. OAM-854/ZA-ZA11-HA08-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o zamítnutí jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Žaloba

2. Žalobce předně namítal, že žalovaný porušil § 3 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), neboť nedostatečně zjistil stav věci, nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a nedostatečně podložil svá tvrzení. Žalovaný zároveň nesprávně posoudil podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu.
3. Podle žalobce nelze v jeho případě považovat Mongolsko za bezpečnou zemi původu.
4. Žalobce dále namítal, že žalovaný nepracuje prakticky s žádnými informacemi o zemi původu žalobce. Ze zpráv, které žalovaný použil jako podklady pro vydání rozhodnutí, odkázal pouze na obecné informace, které žádným způsobem nesouvisí s důvody žádosti o mezinárodní ochranu prezentované žalobcem. Již z názvu zprávy „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“ je zřejmé, že uvedená zpráva, navíc vypracovaná žalovaným, byla vytvořena pro účely zařazení Mongolska na seznam bezpečných zemí, nikoli pro účely individuálního posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podané žalobcem. Již z tohoto důvodu žalobce považuje danou zprávu za nedostatečný podklad, který nesplňuje podmínky stanovené v § 23c písm. c) zákona o azylu.
5. Žalobce připustil, že pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země původu, leží „větší část“ důkazního břemene na samotném žadateli. Podle žalobce to však neznamená, že by se celé důkazní břemeno kompletně přesunulo na žadatele a že žalovaný by mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací z různých zdrojů o zemi původu žadatele. Žalobce v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70. Žalobce je zároveň přesvědčen, že svou část důkazního břemene unesl tím, že poskytl žalovanému věrohodnou výpověď. Žalovaný tuto výpověď nijak nezpochybnil, a tak byl povinen tvrzení žalobce zohlednit a vypořádat. Žalovaný však pouze konstatoval, že žalobce měl k dispozici určité prostředky nápravy, které mohl využít k ochraně svých práv. V rozhodnutí žalovaného totiž chybí skutkové závěry v tom ohledu, zda by se právům žalobce v jeho konkrétním případě vůbec mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Tvrzení správního orgánu o možnosti využít ochrany v zemi původu je čistě formální. Judikatura Nejvyššího správního soudu přitom dovozuje, že za určitých okolností nelze trvat na předchozím pokusu žadatele o mezinárodní ochranu usilovat o ochranu v zemi původu k tomu, aby mohla být podmínka nemožnosti ochrany vlastní země považována za splněnou.

6. K tvrzení žalovaného, podle nějž žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany až v momentě, kdy neměl platné doklady k pobytu, žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019 – 52.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěru, podle nějž žalobce v průběhu správního řízení neprokázal, že Mongolsko nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný zdůraznil, že charakteristickým znakem řízení s žadateli pocházejícími z bezpečné země původu je zvýšení důkazního břemene u těchto žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci měl ovšem na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“*. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem. Krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. Žalobu shledal nedůvodnou.
9. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště,
 - a) ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
 - b) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,
 - c) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a

- d) který umožňuje činnost právnickým osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
10. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
11. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
12. Právě shrnutá úprava obsažená v zákoně o azylu má základ v procedurální směrnici. Podle bodu 40 preambule pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu je obsažen v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. Jednou ze zemí nacházejících se na uvedeném seznamu je právě Mongolsko.
13. Pokud tedy žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu musí mít možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Za tímto účelem musí žadatel prokázat, že právě jemu *„hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení (...) tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70).
14. Podle žalobce nelze v jeho případě považovat Mongolsko za bezpečnou zemi původu. Žalobce namítal, že ve správním řízení uvedl relevantní skutečnosti

svědčící tomu, že v zemi původu mohl čelit nebezpečí vážné újmy. Žalobce v rámci pohovoru a žádosti uvedl, že o mezinárodní ochranu požádal, neboť měl zaměstnaneckou kartu, ale zrušili mu povolení. Dalším důvodem bylo, že v ČR žije jeho starší sestra. Prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu se snaží legalizovat pobyt na území ČR. V zemi původu neměl před odjezdem žádné potíže ani neměl žádné potíže se státními orgány v zemi původu.

15. Jak vyplývá z výše podaného shrnutí relevantní právní úpravy, v případě aplikace institutu bezpečné země původu správní orgán neprovádí plnohodnotné meritorní posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správní orgán neposuzuje, zda má žadatel odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo zda mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Zároveň žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu ve stejném rozsahu, jako je tomu ve standardních případech.
16. Žalovaný proto nijak nepochybil, jestliže vyšel primárně ze zprávy „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Mongolska na seznam takových zemí. Tato zpráva z povahy věci obsahuje obecné informace o Mongolsku, nejedná se o adresnou zprávu pořízenou za účelem posouzení důvodů uvedených v žádosti o mezinárodní ochranu podanou žalobcem. Teprve pokud by žalobce prokázal, že v jeho případě nelze Mongolsko považovat za bezpečnou zemi původu, musel by žalovaný shromáždit takové zprávy o zemi původu, které by mu umožnily provést plnohodnotné posouzení důvodů uváděných žalobcem v jeho žádosti.
17. Nedůvodná je také námitka, podle níž je uvedená zpráva neobjektivní, protože jejím autorem je sám žalovaný. Procedurální směrnice počítá s tím, že hodnocení, zda je určitá země bezpečnou zemí původu, bude provádět členský stát, který posuzuje žádost o mezinárodní ochranu. V čl. 37 odst. 3 podmiňuje toto hodnocení tím, že se má zakládat na řadě zdrojů informací, zejména informací z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací. Zpráva „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“ tyto podmínky splňuje.
18. Krajský soud souhlasí s žalovaným rovněž v tom, že žalobce neprokázal, že v jeho případě by se domněnka bezpečnosti země původu neměla uplatnit. Žalobce neprokázal, že právě jemu *„hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení“*, jak požaduje rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 66/2008 – 70 (kterého se sám žalobce dovolává).
19. Žalobce dokonce nic takového ani netvrdil. Žalobce ve správním řízení uvedl, že o mezinárodní ochranu požádal z důvodu toho, že pozbyl povolení k pobytu na území ČR.
20. Z tvrzení žalobce tedy nijak neplyne, že by měl obavy z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalobcem uváděné důvody nesvědčí ani o tom, že by mu v případě návratu do Mongolska hrozilo skutečné nebezpečí vážné

újmy podle § 14a zákona o azylu. Hrozba vážné újmy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 6 zákona o azylu, „prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“. Z judikatury Nejvyššího správního soudu zároveň vyplývá, že jde-li o původce hrozící vážné újmy z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57). Žalobce však ani nic takového netvrdil. Za těchto okolností nelze žalovanému vyčítat, že bez dalšího uzavřel, že Mongolsko lze považovat za bezpečnou zemi původu i v případě žalobce. Žalobce nejenže neprokázal opak, žalobce ani neuváděl skutečnosti, které by vyvolávaly pochybnosti o tom, zda se v jeho případě má domněnka bezpečnosti země původu uplatnit.

21. Pouze na okraj soud dodává, že tvrzení žalovaného, podle něž měl žalobce požádat o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po vstupu na území ČR, nepatří mezi nosné důvody žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, neboť Mongolsko je ze strany ČR obecně považováno za bezpečnou zemi původu a žalobce neprokázal, že by tomu v jeho případě mělo být jinak.

V. Závěr a náklady řízení

22. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
23. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. srpna 2022

JUDr. Petr Polách, v. r.
samosoudce